

exclusively at lower levels of administrative political leadership. The author points to a clear repressive and punitive nature of the Stalinist variety of totalitarian assertion that was deployed in arrests, extrajudicial persecution, deportation of the local population of Chernivtsi region, which did not show much loyalty to new government and its local representatives.

Key words: Northern Bukovina, Chernivtsi region of the Ukrainian SSR, the Soviet political system, Stalin's regime, party committees, bodies of the Committee for State Security.

УДК 323.212 (8+73)

Заболотна М. Ф.
аспірант кафедри політології
Запорізького національного університету
(Запоріжжя, Україна), E-mail: Zamashka90@mail.ru

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУБРЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ В ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ: ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

***Анотація.** Розкрито основні механізми формування та функціонування громадських рухів у сучасному світі. Подано різні інтерпретації концепту громадських рухів. Запропоновано авторську класифікацію громадських рухів. Показано, що громадські рухи можуть мати деструктивний вплив на політичну систему. Розглянуто можливості мобілізації учасників громадських рухів за допомогою ЗМІ та Інтернету. Особливу увагу приділено громадським рухам на вітчизняних теренах.*

Ключові слова: громадський рух, політичний протест, політична участь, політична комунікація, політична криза.

Останнім часом все більшої популярності набирають дослідження інтеграційних процесів. В кожному регіоні світу утворюються організації політичного, економічного, соціокультурного характеру тощо. В Латинській Америці регіональна інтеграція відбувається тривалий час.

За цей період було створено велику кількість інтеграційних об'єднань. Всі вони відрізнялися баченням майбутнього континенту та по-різному підходили до вирішення ключових питань, у тому числі стосовно політичної та економічної інтеграції. Для розуміння суті інтеграційних процесів важливо розглянути особливості та виявити проблеми формування основних регіональних об'єднань Латинської Америки. Актуальність даного дослідження обумовлена зростаючим інтересом до процесів інтеграції. Крім того досвід латиноамериканських країн може слугувати прикладом для України.

Вивченню розвитку інтеграційних процесів у Латинській Америці присвячено немало робіт не тільки зарубіжних вчених, а й українських. Причиною цього є інтерес до регіонів світу, які є важливими з геополітичної точки зору. Варто звернути увагу на монографію Т.С. Богданової [1]. Автор розглядає латиноамериканську інтеграцію у контексті світових процесів та визначає особливості її розвитку. О. С. Кучик [3] та В. М. Давидов [2] характеризують інтеграційні об'єднання регіону та вказують на їх проблеми.

Грунтовне дослідження питання можливе лише за умови вивчення установчих документів та угод країн, що інтегруються. Наприклад, ознайомлення з Договором Монтевідео 1980 р. [7] допомогло всебічно розглянути особливості заснування Латиноамериканської Асоціації Інтеграції та визначити пріоритетні цілі об'єднання.

Для повноцінного аналізу розвитку латиноамериканських субрегіональних об'єднань, необхідно, по-перше, розглянути еволюцію становлення організації (від вирішення економічних проблем до розгляду політичних питань); по-друге, дослідити особливості інституційної структури, адже її розвиток впливає на ефективність роботи об'єднання (функції інститутів можуть дублюватися, виконуватися недостатньо ефективно або не виконуватися взагалі); по-третє, визначити основні принципи, цілі організації та охарактеризувати основні проблеми.

Такий підхід був використаний при розгляді трьох основних субрегіональних інтеграційних об'єднань: Латиноамериканської Асоціації Інтеграції (ЛАІ), Андського співтовариства націй (АСН) та Центральноамериканської інтеграційної системи (ЦАІС).

На зміну існуючій з 1961 по 1980 рр. Латиноамериканській асоціації вільної торгівлі (ЛАСТ) у 1980 р. прийшла Латиноамериканська Асоціація Інтеграції (ЛАІ) (Asociación Latinoamericana de Integración, ALADI). На основі Договору Монтевідео II, до неї увійшли: Бразилія, Аргентина, Болівія, Венесуела, Колумбія, Мексика, Парагвай, Перу, Уругвай, Чилі і також Еквадор. За цим договором країни ЛАІ розподіляються на такі категорії: «більш розвинені», до яких відносяться Бразилія, Аргентина та Мексика; «з середнім рівнем розвитку» (Колумбія, Уругвай, Венесуела, Перу та Чилі); до «менш розвинених» належать Парагвай, Болівія та Еквадор.

Створена на базі Договору Монтевідео I ЛАСТ економічну інтеграцію називала пріоритетною метою. Головним стратегічним завданням було у 1973 р. заснування зони вільної торгівлі. Для досягнення цієї мети необхідно було повністю скасувати торговельні бар'єри. Хоча, для латиноамериканських інтеграційних об'єднань характерна кооперація перш за все на економічній основі, але незважаючи на це, елементи політичної інтеграції також присутні [5].

Свою діяльність ЛАІ почала у 1981 р. з надання пільг в першу чергу менш розвиненим країнам. Було укладено 29 угод, підписано договори з багатьма організаціями, серед яких: Андська група, ЕКЛА, ПР ООН, ЛАЕС та інші. До складу політичних органів влади в ЛАІ входять: Рада міністрів закордонних справ, Конференція з оцінки стану регіональної інтеграції, що працюють під егідою Асоціації, та Комітет представників.

Рада міністрів закордонних справ формує головні напрями інтеграції. Вона є вищим органом Асоціації.

Конференція з оцінки стану регіональної інтеграції збирається кожні три роки. Головним завданням є аналітична експертна оцінка інтеграційних процесів в регіоні задля визначення їх особливостей, складання прогнозів та виявлення недоліків. В останній час дані наради не проводяться.

В кінці ХХ ст. ЛАІ було зроблено великий внесок у розвиток інтеграційних процесів у регіоні. Зараз асоціація здійснює консультативну діяльність, але у майбутньому, цілком можливе відновлення її роботи в попередньому обсязі. Це буде цілком залежати від готовності і намірів її членів до таких змін. Дехто вважає, що ЛАІ не відповідає сучасним потребам інтеграції. З цим не можна погодитися, оскільки Асоціація володіє великим потенціалом та має досвід створення міжнародно-правової бази.

ЛАІ складається з трьох субрегіональних об'єднань:

1. Ла-Платська група (Бразилія, Аргентина, Уругвай, Парагвай та Болівія). Країни, що входять до даної групи підписали договір про басейн ріки Ла-Плата у 1969 році (приводом до підписання даного договору стали питання екологічного, економічного та територіального характеру).

2. Андська група (Болівія, Перу, Венесуела, Еквадор і також Колумбія), створена на базі Картахенського договору 1969 р.

3. Амазонський пакт 1978 року (Бразилія, Болівія, Колумбія, Венесуела, Перу, Суринам, Гайана та Еквадор).

Деякі країни є одночасно членами різних об'єднань. Це пояснюється тим, що кожна з трьох груп охоплює різний субрегіон, а інтереси таких країн як Бразилія, Болівія, Венесуела, Колумбія виходять за рамки території одного субрегіону. Приводом для утворення даних об'єднань в рамках ЛАІ стала екологічна ситуація цих субрегіонів. Кожна з трьох груп виступає за підвищення рівня екологічної безпеки регіону, розвиток і охорону природних ресурсів. Співпраця у напрямку охорони навколишнього середовища є важливою складовою сучасної міжнародної

інтеграційної системи.

У договорі Монтевідео визначається пріоритетність інтеграційних процесів, як спосіб розвитку латиноамериканського регіону. Держави-учасниці, згідно договору, повинні сприяти цьому за допомогою політичного співробітництва та економічної кооперації. При цьому головними принципами співробітництва є:

- плюралізм, як власний вибір країнами-учасницями участі в інтеграційних процесів заради вирішення політичних і економічних питань в регіоні;
- конвергенція у встановленні політичного діалогу між державами;
- гнучкість і зміцнення інтеграційних зв'язків;
- диференціація форм угоди між державами-членами і використання всіх інструментів, здатних активізувати і розширити регіональне співробітництво на різних рівнях [7].

ЛАІ своїм пріоритетним завданням вважає підтримку процесів субрегіональної інтеграції на континенті, в першу чергу економічного характеру. Сприяє інтеграції створення спільної правової бази. Країни-члени ЛАІ укладають договори різних інтеграційних напрямків, в тому числі і економічні. Для нашого дослідження ЛАІ представляє великий інтерес тому, що на основі правового поля Асоціації було створено ряд організацій, зокрема МЕРКОСУР, Андської спільноти.

Основою для створення Андського пакту (АП) є Картахенська угода 1969 р. Членами співтовариства стали: Перу, Чилі (до 1976 р.), Болівія, Еквадор, Колумбія та Венесуела (1973-2006 рр.). Заснування АП відбулося, коли Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі (ЛАСТ) перебувала в стані кризи. Цей момент є важливим, тому що ЛАСТ – це перше інтеграційне об'єднання Латинської Америки, членами якого були і країни АП [6].

Ознакою того, що регіональна інтеграція є пріоритетним напрямком і бажання її поглибити постійно посилювалось, стало підписання 10 березня 1996 р. протоколу Трухільйо - додаткового протоколу до Картахенської угоди. Він ознаменував створення Андського співтовариства націй (АСН). Розвиток АСН, як інтеграційної структури, був нелегким: він розпочався з економічної співпраці, а згодом виникла і політична співпраця. Успіх став можливим лише завдяки дотриманню наступних положень: сприяння процесам регіональної інтеграції, підтримка національного суверенітету та інтересів кожної держави (країни АСН не припинили членства в інших міжнародних організаціях і просувають інтереси андських країн у світовій політиці). Все це надає АСН наднаціонального характеру. Вироблення єдиної зовнішньополітичної стратегії, координація питань внутрішньої політики, продуктивна робота суду Картахени – максимально наближають Андське співтовариство націй до такої наднаціональної структури як Європейський союз.

Досягнення спільних політичних цілей повинно підкріплятися розвитком демократичних традицій в регіоні. У даному випадку визначальне місце належить Андському парламенту, адже саме він виступає гарантом розвитку демократичних прав і свобод в АСН.

Андський парламент був заснований у 1979 р. Він виконує дорадчу функцію, але незважаючи на це, займає важливе місце у законодавчому процесі. У 1980 р. було проведено I засідання. Тоді у складі парламенту було всього 25 депутатів (по 5 представників від країни). Головною метою парламенту є розробка законопроектів, які мають сприяти усунуванню суперечностей і контролювати законодавчу базу країн АСН. Завданням Парламенту АСН є також співробітництво з парламентами інших країн (не лише Андського регіону).

У 1996 р. після якісної модернізації інституційної системи почали працювати постійні органи АСН. Діяльність всіх цих органів спрямована на полегшення та удосконалення інтеграційних процесів. Рада президентів – це вищий орган Андського співтовариства націй, який відповідає за політичні рішення. Він формулює основні пріоритетні напрямки розвитку політики (регіональні та міжнародні),

визначає спільні інтереси, окреслює інтеграційні перспективи, аналізує діяльність країн-членів, а також виступає представником АСН на міжнародній арені. Рада міністрів закордонних справ займається вирішенням питань політичного характеру та зовнішньоекономічного, сприяє поглибленню інтеграційних процесів та визначенню зовнішньополітичних пріоритетів. Спеціальна Комісія виконує функції вищого виконавчого органу, сприяє розвитку спільних проєктів, окреслює спільні політичні та економічні вектори та контролює дотримання угод.

В 1998 р. було сформульовано основні напрямки внутрішньої політики Андського регіону. Найважливішим напрямком залишалась інтеграція та співпраця з іншими регіональними об'єднаннями. Але у 2001 р. відбулися концептуальні зміни політичного курсу. Пріоритетне місце посіла співпраця в рамках Андського регіону. Для розвитку цього напрямку застосовувалися нові принципи роботи у сфері юстиції та внутрішньополітичного регулювання. Згідно з цими принципами, Андське співтовариство націй як на регіональному, так і на міжнародному рівні додержується загальноприйнятих норм та принципів [3, с. 294].

Серед головних цілей АСН можна виділити:

- створення спільного ринку шляхом розвитку регіональної інтеграції, також встановлення єдиних тарифних правил, запровадження системи товарообміну, збільшити кількість інвестицій;
- гарантування соціального захисту населення та забезпечення зайнятості;
- консолідація зусиль андських країн стосовно спільних політичних інтересів, вироблення загальної інтеграційної стратегії, у розвитку якої будуть зацікавлені всі країни Андського регіону.

Реалізація останньої задачі має найсуперечливіший характер. По-перше, кожна з країн-членів АП зацікавлена у співпраці в регіоні, по-друге, у вирішенні політичних питань дуже важко враховувати інтереси кожної держави. Тому, задля досягнення поставлених цілей, країнам АСН потрібно навчитися шукати компромісні рішення.

Масштаби діяльності АСН виходять за рамки Латинської Америки. Андське співтовариство підтримує тісні політичні зв'язки з різними країнами та організаціями, наприклад з Китаєм, Індією, Росією, ЄС. Пріоритетним залишається європейський напрямок [4, с. 28].

Метою андських країн є побудова організаційної структури на кшталт ЄС. Це перш за все простежується у зовнішньополітичній стратегії АСН.

Хронологію еволюції АСН можна розділити на декілька етапів. Перший етап (1969 - поч. 1980 рр.) характеризується збільшенням впливу держави на життя населення. Дана інтеграційна політика характеризувалася яскраво вираженим етатизмом. Другий етап (1982-1988 рр.) ознаменувався кардинальними змінами інтеграційної стратегії. Причиною цього стала криза, яка охопила країни регіону. Це призвело до змін в напрямку лібералізації політики та економіки, до більшої відкритості регіону.

Третій (1989 р.) етап розпочався на основі якісно нової концептуальної моделі. Прикладом стала європейська інтеграція. Головною метою стало створення зони вільної торгівлі АСН та митного союзу [3, с. 301].

Таким чином, всі стадії розвитку інтеграції в Андському регіоні були обумовлені тогочасною політичною ситуацією в країнах. Законірно, що зростання державного впливу на всі сфери життя населення не отримало належної підтримки, оскільки в регіоні почали набирати все більшої популярності ідеї демократії. Сучасний політико-економічний стан членів АСН дає можливість перейти на новий рівень розвитку за прикладом ЄС. Але невідомо, чи всі країни співтовариства готові до політичних, економічних та соціальних трансформацій, адже потрібно мати злагодженість у поглядах, щодо майбутнього інтеграційного розвитку, сильну політичну та економічну базу і найголовніше – готовність населення до таких змін.

Підтвердженням ефективності проведення успішної внутрішньої політики АСН, стало запровадження в регіоні андського паспорту. Латиноамериканські країни на

протязі свого розвитку неодноразово переконувалися у необхідності спільних скоординованих дій, адже це важливо у протистоянні впливу інших держав, в першу чергу США. Країни АСН розуміючи важливість консолідованої діяльності, ухвалили єдиний напрям політики, стосовно інших країн та організацій. Також було підписано велику кількість протоколів, що доповнили Договір Картахени. Це відбулося після підписання Договору про зміцнення принципів демократії [6]. Почав діяти принцип «захисту демократії» в країнах-членах АСН: якщо буде пряма загроза державі регіону, то Рада АСН приймає рішення, щодо урегулювання даної проблеми.

У 1997 р. було підписано Сукрський Протокол. Він містив у собі принципи, направлені на зміцнення спільного політичного курсу.

Основними з положень протоколу є:

- виконання принципів міжнародного права;
- єдність країн Андського регіону;
- мирне врегулювання регіональних конфліктів;
- підтримка демократичних прав та свобод громадян, соціальний захист населення;
- повага прав людини;
- співпраця між країнами АСН;
- сприяння соціально-економічному розвитку країн-членів;
- підтримка інтеграційних процесів в Латинській Америці.

Не можна сказати, що умови Сукрського Протоколу виконуються повністю. Суперечливість поглядів членів АСН не дає змоги вирішувати політичні питання узгоджено.

Головні принципи Протоколу стали основою для формулювання мети регіональної інтеграції: підтримувати ідентичність, колективні інтереси і цілі; забезпечувати регіональну безпеку; сприяти співробітництву між країнами АСН; проголосити інтеграцію, як пріоритетний напрям політики АСН; розвивати інтеграцію в Латинській Америці; підтримувати демократичні права населення в країнах регіону; протистояти корупційній діяльності, тероризму та іншим загрозам безпеки регіону [6].

Країнам АСН завжди доводилося робити вибір на користь однієї з двох найвпливовіших організацій в регіоні – НАФТА і МЕРКОСУР. Ці два інтеграційні об'єднання мають зовсім протилежні погляди на майбутнє континенту. Якщо НАФТА активно виступає за співпрацю з США, які є членом даної організації, то країни МЕРКОСУР (лідерами якого є Аргентина та Бразилія) навпаки, обирають незалежний від будь-якого стороннього впливу розвиток континенту. АСН не має настільки потужного потенціалу, а тому співтовариству завжди доводиться обирати, яку інтеграційну тенденцію підтримувати. Основна проблема полягає в тому, що між самими членами АСН немає єдності стосовно підтримки проамериканського напрямку, або співпраці з Аргентиною та Бразилією.

Суперечності, які виникають всередині організації, значно послаблюють її, а тому досягнення початкових цілей АСН таких, як єдність національних інтересів, консенсус у прийнятті рішень, взаємопідтримка, значно ускладнюється. Обрання інтеграційного напрямку є важливою складовою ідейного розвитку АСН, через це єдність у даному питанні є обов'язковою.

З 1996 р. почалася співпраця між АСН і МЕРКОСУР. Спонукали до переговорів економічні питання, а саме створення зони вільної торгівлі між державами Андського співтовариства та членами МЕРКОСУР. Офіційна зустріч відбулась в м. Ліма (Перу), де було обговорено та погоджено основні організаційні питання. Співпраця у даному напрямку виявилася достатньо ефективною, адже торгівля з державами МЕРКОСУР має значно вищі показники, ніж обсяг торгівлі країн АСН.

Незважаючи на позитивну динаміку співпраці з МЕРКОСУР, Еквадор, Венесуела

та Колумбія підтримували Північноамериканську зону вільної торгівлі. Колумбія, Мексика і Венесуела входять до Групи трьох і це є передумовою членства у НАФТА [3, с. 304].

Відсутність єдності у політичних питаннях стало найбільшою проблемою Андської системи інтеграції. Непорозуміння всередині блоку стали причиною виходу з нього Венесуели, адже уряд країни не підтримав співпрацю США і АСН та підписання Угоди про вільну торгівлю (ССТ). Незважаючи на непорозуміння всередині АСН, все одно іде зближення з МЕРКОСУР. На даний час, МЕРКОСУР залишається найвпливовішою організацією, хоча і має велику кількість внутрішньорганізаційних проблем. Взаємна підтримка та співпраця цих двох об'єднань відкриває великі перспективи для політичного, економічного, соціального розвитку та латиноамериканської інтеграції в цілому.

Через суперечливість поглядів країн-членів АСН, консолідація зусиль та інтересів на даний момент не можлива. Об'єднанню потрібно чітко визначити спільну інтеграційну стратегію, йти на компроміси у вирішенні спірних питань і задовольняти інтереси кожної країни АСН. Латиноамериканська інтеграція і так не має єдиного вектору розвитку, а розбіжності у АСН вноситимуть додатковий політичний дисбаланс на континенті [2, с. 92].

Історія розвитку центральноамериканської інтеграції має свої особливості. Головною відмінною рисою є комплексний підхід до регіональної інтеграції, тобто створення регіональної організації, що складається з окремих організаційних структур, які володіють конкретною компетенцією.

ЦАІС було утворено 12 грудня 1991 р. з числа держав Центральної Америки. Центральноамериканська інтеграційна система являє собою складну інтеграційну структуру, яка має великі перспективи для розвитку, але при цьому не позбавлена власних проблем всередині, як загального характеру, так і окремо кожної країни-члена.

Нарада глав держав є вищим органом організації. Генеральний секретар відповідальний за реалізацію рішень, що приймаються на самітах ЦАІС та засіданнях Ради Міністрів.

Розвиток інтеграційних процесів в субрегіоні регулюється великою правовою базою та значною кількістю договорів. Серед них важливе місце займають: установчий Протокол Тегусігалпи, Протокол Гватемали про економічну інтеграцію, рамковий Договір про демократичну безпеку, Договір про соціальну інтеграцію.

В ЦАІС також функціонують Центральноамериканський парламент (Гватемала) та Центральноамериканський суд (Нікарагуа), що виконує консультативну функцію з міжнародно-правових суперечностей [1, с. 241].

У політичній сфері ЦАІС відходить від класичного бачення інтеграції. Лідери країн-членів наголошують на пріоритетності розвитку демократії як у вирішенні внутрішньополітичних питаннях окремої країни, так і на регіональному рівні в цілому. Латинська Америка на протязі тривалого історичного періоду не була залучена до процесу демократичних перетворень, тому зараз важливо, щоб демократизація в регіоні проходила синхронно з міжнародною.

Серед основних цілей ЦАІС можна виокремити наступні:

- підтримка виборних інститутів;
- зміцнення демократичних прав і свобод населення;
- формування якісно нової системи безпеки в регіоні;
- створення системи економічного розвитку в регіоні;
- організація програми соціальної справедливості та розвитку;
- ідентифікація Центральної Америки як невід'ємної частини міжнародних процесів;
- захист навколишнього середовища, підтримка регіональних екологічних програм [8].

Близькість географічного розташування, спорідненість історичного минулого, етнічного складу населення, господарських систем та інші показники є основою для втілення у життя запланованих цілей у найближчому майбутньому. Незважаючи на це, існує ряд перешкод, серед яких:

- недостатня кількість ресурсів (людських, фінансових, природних), залежність від інших країн;
- нестача енергетичних ресурсів, зокрема нафти (крім Гватемали) і як наслідок – економічна нестабільність, вразливість та залежність від імпорту;
- пильний контроль з боку США, так як регіон має важливе геополітичне положення.

Це пов'язано з тим, що Центральна Америка є «сполученням» між Північною та Південною Америками. Саме тому політичний та економічний контроль над цією територією особливо важливий для Сполучених Штатів.

У 2005 р. було ратифіковано договір про вільну торгівлю між ЦАІС та США. Підтримувати створення зони вільної торгівлі відмовились Беліз та Панама.

Створення ЦАІС сприяло вирішенню питань політичного та соціально-економічного розвитку країн Центральної Америки: подоланню монокультурного характеру їх економіки, ослабленню залежності цих країн від впливу США, проведенню економічних реформ, підвищенню життєвого рівня населення [1, с. 242]. Але при цьому залишається ряд проблем, які на даний момент заважають розвитку ЦАІС: незважаючи на успіхи формальної демократії, в суспільстві як раніше залишаються сильні соціальні диспропорції; слабкість політичних систем, причиною якої стали політичні партії в значній мірі дискредитовані і громадянське суспільство, що відіграє другорядну роль; криза інституційної системи.

Для урядів країн Центральної Америки зараз стоїть питання про те, чи варто міняти характер регіональної інтеграції, оскільки система частково вичерпала себе більше ніж за 40 років міждержавного співробітництва. Подальший розвиток регіону в майбутньому залежить в значній мірі від рішення урядів держав.

Отже, латиноамериканські інтеграційні об'єднання розвиваються динамічними темпами, але все одно присутня велика кількість проблем і кризових моментів. У першу чергу це пов'язано з прагненням деяких держав (наприклад, Аргентини, Бразилії) лідирувати в організаціях і нав'язувати своє бачення політичного та економічного розвитку, а також Латинській Америці властива нерівномірність розвитку країн. Однією з головних перешкод на шляху розвитку регіональних об'єднань є те, що їх учасники по-різному бачать майбутнє латиноамериканської інтеграції: одні держави виступають за співпрацю з США, а інші – за співробітництво лише між країнами Латинської Америки. Невизначеність та непорозуміння всередині об'єднань негативно впливає на їхній розвиток.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Богданова Т. Є. Світова та європейська інтеграція [Текст] / Т. Є. Богданова – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили. – 2008. – 340 с.
2. Давыдов В. М. Латинская Америка в современной мировой политике [Текст] / В. М. Давыдов – М.: Наука. – 2009. – 581 с.
3. Кучик О. С. Міжнародні організації [Текст] / О. С. Кучик – К. : Знання. – 2005. – 498 с.
4. Лебедева Т. П. Геополитика [Текст] / Т. П. Лебедева – М.: Университетский гуманитарный лицей. – 2008. – 220 с.
5. Asociación Latinoamericana de Integración [Recurso electrónico]. - Modo de acceso: www.aladi.org/sitioAladi/index.html – (Fecha de referencia 20/06/2015) - el nombre de una pantalla
6. Comunidad andina [Recurso electrónico]. - Modo de acceso: www.comunidadandina.org/Documentos.aspx – (Fecha de referencia 20/06/2015) - el nombre de una pantalla.
7. Montevideo Treaty [Electronic resource]. – Access mode: www.sice.oas.org/trade/Montev_tr/Montev1e.asp#chapI– (Accessed 20 July 2015)
8. Sistema de la Integración Centroamericana [Recurso electrónico]. - Modo de acceso:

www.sica.int/ – (Fecha de referencia 20/06/2015) - el nombre de una pantalla

REFERANCES:

1. Bohdanova T.Ye. Svitova ta yevropeiska intehratsiia [World and European integration]. – Mykolaiv: Vyd-vo MDHU im. Petra Mohyly. – 2008.– 340 s.
2. Davydov V. M. Latinskaya Amerika v sovremennoy mirovoy politike [Latin America in the contemporary world politics]. – М.: Nauka. – 2009.– 581 s.
3. Kuchyk O. S. Mizhnarodni orhanizatsii [International organizations]. – К. : Znannia. – 2005. – 498 s.
4. Lebedeva T.P. Geopolitika [Geopolitics]. – М.: Universitetskiy gumanitarnyy litsey. – 2008.– 220 s.
5. Asociación Latinoamericana de Integración [Recurso electrónico]. - Modo de acceso: www.aladi.org/sitioAladi/index.html – (Fecha de referencia 20/06/2015) - el nombre de una pantalla
6. Comunidad andina [Recurso electrónico]. - Modo de acceso: www.comunidadandina.org/Documentos.aspx – (Fecha de referencia 20/06/2015) - el nombre de una pantalla.
7. Montevideo Treaty [Electronic resource]. – Access mode: www.sice.oas.org/trade/Montev_tr/Montev le.asp#chapI– (Accessed 20 July 2015)
8. Sistema de la Integración Centroamericana [Recurso electrónico]. - Modo de acceso: www.sica.int/ – (Fecha de referencia 20/06/2015) - el nombre de una pantalla

Заболотная М. Ф., аспирант кафедры политологии Запорожского национального университета (Запорожье, Украина), E-mail: Zamashka90@mail.ru

Особенности развития субрегиональных интеграционных объединений в Латинской Америке: политический аспект

Аннотация. В статье проанализированы особенности интеграционных процессов в Латинской Америке. Дается описание региональных организаций и проводится анализ их политического влияния на латиноамериканскую интеграцию. Рассмотрены ключевые моменты становления организаций и их функционирования, а также выявлены проблемные и спорные вопросы каждой из них.

Ключевые слова: Латинская Америка, интеграция, регионализация, политическая система, субрегиональные интеграционные объединения.

Zabolotna M., postgraduate student of the Department of politology, Zaporizhzhya National University (Zaporozhye, Ukraine), E-mail: Zamashka90@mail.ru

Features of development of the sub-regional integration organizations in Latin America: political aspect

Abstract. Present international relations are a complex of relatively particular varieties, especially political, diplomatic, economic, religious, cultural and media relations. Integration is a versatile and complex phenomenon. It is quite difficult process which does not have definitive typology.

Integration determines patterns of development of the modern world, because it influences the global structure, global governance. At the present, the development of integration organizations has great importance in international relations. These organizations exist in all regions. They have a great influence on the development of political, economic, social and cultural relations between states that are members of these associations. New integration structure should ensure an active human development in general. This is the main criteria and principles of the modern world, and according to this criteria, it is also an institutional functional mechanism.

In particular, the process of integration is very popular in Latin America. In Latin America, there are a large number of different integration organizations. Among them are: Latin American Integration Association, Andean Community of Nations, Central American Integration System. All of these organizations influence the development of integration processes on the continent.

Latin American integration has one feature. The cooperation between states has an economic basis. The above organizations have not only economic interests, but also common political, cultural, eco and social projects.

It can be argued that the process of integration in Latin America is developing rapidly and has great prospects. But there are some problems. First of all, there is no unity among the states. Different countries have different integration strategy. Also, Latin American countries do not develop uniformly. Argentina and Brazil are developing faster rate than other countries. Thus, it is

obvious that the integration of Latin America has some problems. But there are many organizations that are developing and increase their potential.

Key words: *Latin America, integration, regionalization, political system, sub-regional integration associations.*

УДК 329:35 (20)

Кіянка І. Б.

кандидат політичних наук, доцент,
Львівський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України (Львів, Україна), E-mail: kiyanka@i.ua

ПОПУЛІЗМ ЯК ЗНАРЯДДЯ ХАРИЗМАТИЧНИХ ЛІДЕРІВ

***Анотація.** Предметом аналізу є дослідження впливу популізму у програмах політичних лідерів. До уваги беруться стратегічні кроки щодо реалізації популістських гасел у суспільстві та їх важливість у житті громад. Для прикладу ілюструється досвід американського суспільства кінця XIX століття.*

***Ключові слова:** популізм, вибори, політична партія, політичний режим, демократія.*

Однією з ключових рис феномену популізму слід вважати високий рівень персоналізації політичної діяльності, тісний зв'язок між поширенням та рівнем впливу популістського руху і особистістю його лідера. Ця особливість не є, звичайно, властивою винятково популізму, адже харизматичні лідери можуть висуватися на провідні позиції, обстоюючи системи цінностей, далекі від популізму будь-якого гатунку – консервативні, наприклад, або ж зробити кар'єру у межах впливових організаційних структур з потужною традицією, приміром, таких, як церква. Проте для популістського руху харизматичне лідерство майже завжди є обов'язковим елементом. З іншого боку, в умовах відкритої, публічної політичної боротьби популістські прийоми та риторика постають сильним, а часом і необхідним інструментом.

Мабуть, уперше в європейській історії діячі популістського штибу з'явилися в античній Греції. Їх поява стала можливою у контексті протиборства старовинної аристократії та демосу, широких верств міського населення. У найвпливовішому з усіх еллінських полісів – Афінах – завершення формування основ демократичної системи влади пов'язане з ім'ям Перикла (близько 500 – 429 рр. до н.е.), одного з найбільш відомих політичних діячів усього античного періоду. Боротьба знаті та демократичної партії, лідером якої був аристократ за походженням і представник еліти за вихованням Перикл, закінчилася перемогою «демократів» та ствердженням демократичного політичного устрою, системи прямої демократії, за якої рівні політичні права отримували усі громадяни Афін. (Зрозуміло, що таких прав не мали численні раби, а також негромадяни-метеки і жінки; давньогрецьке суспільство, на загал дуже патріархальне, практично, за окремими специфічними винятками, усувало жінок від участі у громадянському та політичному житті).

Важливими акторами на політичній сцені Афін були, як у період боротьби демосу і аристократії, так і в умовах міцно інституалізованої демократії, демагоги – лідери, чи вожді народу. Вочевидь, є неправильним ототожнювати діяльність та дуже важливу для політичних змагань в античному полісі ораторську практику усіх «народних вождів» із демагогією у сучасному значенні цього терміну. Зрештою, демагогом був навіть Перикл. Проте саме у їхній діяльності можемо, як видається, побачити яскраві приклади використання і демагогії, і популістських прийомів політичної боротьби.

Практично кожен політик, що прагнув бути лідером демосу – а в Афінах, як не парадоксально, останні дуже часто мали аристократичне походження, – поставав